

Ísrael enn einaferð

Oddagrein

TEY, sum plaga at lurta eftir útvarpinum og annars fylgja við í tí, sum fyrirferst úti í heimi í hesum dögum, hava helst lagt til merkis, at tað fer ikki dagur, uttan at støðan í Ísrael verður viðgjörd. Hóast vit her á blaðnum ikki gera nógv burtur úr uttanríkisfari, so verður tað tó viðgjört í oddagreinum av og á, umframt at Hans Holm partar av árinum hevur sera áhugaverdar, upp lýsandi og kritiskar greinar og viðmerkingar til akutell viðurskipti úti í heimi. Tað er vón okkara - og hetta arbeiða við við - at Sosialurin í framtíðini eisini kann hýsa tilfari úr útheiminum. Sigast kann tó, at vit í eina tíð hava givið rúmd fyrri fleiri sera áhugaverdum greinum frá føroyskum fjakkarunum, ið hava vitjað ymsk pláss. Tað er ein partur av tí útlendska dekninginum.

HERFYRÍ viðgjördu vit í oddagrein støðuna í Ísrael, og niðurstøða okkara var tann, at høgrevandi stjórnin í Ísrael, setti ikki bert klár í friðargongdina í økinum - hon beinleiðis leggur upp til eina konfrontatið, sum kann fáa sera álvarsligar fylgjur fyrri ikki bert Ísraelsfólk og palestinar, men fyrri allan heimsfriðin sum so. Tað er greitt, at ikki øll her á landi taka undir við hesum sjónarmiði, og er eisini í lagi. Men umráðandi er at kunna hava ein dialog, har allir spurningar verða reistir og viðgjördir. Tí kunnu vit bert fegnast um, at henda oddagreinin var orsök til, at formaðurin í Ísraels-felagnum treiv í pennin og greiddi frá tess støðu.

Í hesi grein verður Sosialurin lagdur undir at leggja eftir teimum høgrevandi í Ísrael, tvs. núverandi stjórn, bara tí hetta líkasum passar best í einum javnaðarhøpi. Nú kann ein útleggja hetta sum ein vil, men í okkara hugaheimi og í hugaheiminum hjá mongum øðrum, og sum gongur fram í greinunum, ið vit hava prentað á síðu tvey í dag, so er tað ein sannroynd, at tað eru júst høgaflokkarnir í Ísrael, sum reka eina vandamiklan og skeivan politikk, tað sá sær seg um palestinasurningin. Tað er áhugavert at lesa, hvat ein kapacitetur sum fyrrverandi blaðstjórinn á Politiken, skrivur um støðuna í sínum egna landi. Hann ber orð fyrri at vera ein góður eygleiðari, og hetta, at hann sjálvur er jødi við sera stórum innliti í Ísraelsk viðurskipti, ger, at vit eiga at taka orð hansara til eftirtektar.

AT eitt høgrevant blað sum Jyllandsposten dregur sum línu er eisini áhugavert at merkja sær. So tað er skeivt at skjóta Sosialinum í skógvarnar, at vit leggja eftir teimum høgrevandi í Ísrael, bara tí vit stuðla einum sosialistaflokki í Føroyum. Nei, stóru partur av heiminum, og ein stóru partur av Ísraelska fólkunum við eitt nú arbeiðaraflokkinum á odda, tekur ikki undir við tí politikki, sum høgastjórnin hjá Netanyahu rekur. Hetta er ein sera vandamikil kós, og tí eiga allar góðar kreftir í Ísrael og uttan fyrri landið, at rópa hart varskó. Politikkurin, sum Netanyahu koyrir, er á beinari kollisiðnskós við ragnarok.

VIT halda tað vera av týðningi, at eisini føroyingar kunnu umrøða hesi viðurskipti, og tað er tí av alstórum týðningi, at vit fáa informatiðnir frá fleiri síðum. Um teir føroyingar, sum kenna seg drignar serliga nær at Ísrael, bara ynskja at siggja og hoyra tað teir nú einaferð eru vanir og ynskja at hoyra, so er ikki vit, at myndin teir hava av støðuni í Ísrael í dag, er so fullkomin. At leggja tey, sum eru kritisk mótvægis politikkunum hjá Netanyahu, undir at vera fingindar av Ísrael, er heilt burturvíð. Er tað nakað, sum í dag undirgrevur friðin og trygdina í Ísrael, so er tað „fup“ - politikkurin hjá Netanyahu, sum Herbert Pundik so væl sigur frá í greinini á síðu 2. Og fyrri at geva limunum í Ísraels-felagnum og øðrum við innliti í eitt annað sjónarmið um støðuna í Ísrael loyva vit okkum at prenta greinina hjá Herbert Pundik í heilum líki. Og fyrri at hetta ikki skal lukta av einvisari sosialistiskari propagandu, sum onkur plagar at taka til, so prenta við eisini oddagreinini á Jyllandsposten, ið so avgjort ikki plagar at hýsa sosialistiskari propagandu. Vónandi kunnu vit við hesum fáa eitt breitt og sakligt orðaskifti um eitt mál, sum eisini eigur at hava áhuga hjá føroyingum.

Sosialurin

Israels politiske fupmager

Af Herbert Pundik

Den israelske minister-præsident, Benjamin Netanyahu, nærmer sig verdensrekorden i politisk fupmageri.

Hvis det går, som han ønsker, vil han gå over i historien som manden, der modbeviste påstanden om, at det kan godt lade sig gøre at fuppe mange en tid lang, men det er umuligt at fuppe alle hele tiden.

Hans troværdighed er under frysepunktet.

Israels præsident, Ezer Weizman, udtaler offentligt, at Netanyahu har fuppet ham i over et år. Netanyahu har ladet Weizman forstå, at beslutningen om yderligere israelsk tilbagetrækning fra besat palæstinensisk område var forestående og bedt ham om at overtale bl.a. Egyptens præsident, Hosni Mubarak, og Jordans kong Hussein til at udvise tålmodighed. Grundet Weizmans appel har de to arabiske stats-overhoveder lagt pres på Yassir Arafat, for at forhindre ham i at lægge lag på den voksende vrede, der har bredt sig i den palæstinensiske befolkning.

Præsident Mubarak siger, at Netanyahu er upålidelig. Kong Hussein er mere diplomatisk og siger, at Netanyahu politik virker forvirrende. Præsident Clinton afviser at træffe den israelske ministerpræsident. Arafat nægter at tale med ham.

Netanyahu blæser på den verden, der befinder sig uden for hans snævre koalition

koalition af nationalistiske og religiøse partier i Knesset, det israelske parlament. Han manipulerer partierne i regeringen. Ingen af hans ministerkolleger stoler på ham, men hidtil har kun én taget konsekvensen og forladt regeringen: den forhenværende udenrigsminister David Levi.

Netanyahus magt over sine ministre skyldes bl.a. den nye israelske valglov. Den giver ministerpræsidenten en indflydelse, der ligger midtvejs mellem den franske og den amerikanske præsidents. Der skal 80 ud af 120 parlamentsmedlemmer til at vælte ham. 61 stemmer kan fremkalde valg. Hidtil har det ikke været muligt at finde 61 retfærdige, fordi mange ved, at de ikke vil blive genvalgt. Den ene minister efter den anden truer med at forlade regeringen, men ingen gør alvor af deres trusler.

Alle ministre påstår, at de bliver i regeringen for sagens skyld. Problemet er, at der er to sager på dagsordenen. En del af regeringen presser på for at få gennemført en tilbagetrækning, de andre presser på for at forhindre det.

Netanyahu blæser på den verden der befinder sig uden for hans snævre koalition

Netanyahus eneste chance for at bevare regeringsmagten er derfor at træde vande og fuppe sig igennem kriserne for at aflede opmærksomheden fra det palæstinensiske problem. Ind imellem rejser han med kone og børn på totalt formålsløse

rejser til fjerne lande, hvor på forhandlingerne om den tilbagetrækning, som Israel aftalemæssigt er forpligtet til at gennemføre, går i stå, og han vinder en ny overlevelsfrist.

Samtidig trækker skyerne sammen over Israel. Den militære efterretningstjeneste erklærer i en ny rapport, at der er voksende risiko for en ny krig i løbet af næste år, medmindre der kommer gang i den israelske tilbagetrækning.

Sandhedens time nærmer sig. Om et par uger går Knesset på sommerferie. Et af regeringspartierne har truet med at forlade regeringen og dermed udløse valg, medmindre Netanyahu inden ferien accepterer en tilbagetrækning på de 13 procent af de besatte områder, som USA foreslår.

Hvis denne aftale kommer i stand, vil det betyde, at Arafat får total kontrol med 16 procent af de områder, Israel erobrede i 1967, og delvis kontrol med yderligere 20 procent.

Washington har erklæret, at dette er sidste frist. Hvis Netanyahu ikke lægger kortene på bordet inden udgangen af juli, vil USA anse sin rolle som mægler for udspillet. Man vil offentliggøre aftalen og dermed lægge ansvaret for konsekvenserne på Israels bord.

De mest optimistiske vurderinger går ud på, at Netanyahu, om man så tør sige, vil krybe til korset, men at det vil være et nyt fupnummer.

Han vil acceptere en aftale om tilbagetrækning, men vil stille betingelser, som Arafat ikke vil kunne

opfylde. Det vil han bruge som anledning til at forsinke tilbagetrækningen. Hver eneste fase vil kompliceres af pindehuggeri. Og hvis - eller når - der indtræffer en ny terroraktion, vil Netanyahu udnytte tragedien til at standse tilbagetrækningen under henvisning til, at Arafat ikke har kontrol med situationen.

Dette er, som sagt, optimisternes scenario. Pessimisterne afventer 4. maj næste år. Femårsdagen for Cairo-aftalerne, der fastslår, at senest på denne dag skal forhandlingerne om en permanent løsning på Palestina-konflikten afsluttes.

Den dag, mener mange velinformerede israelske og palæstinensiske iagttagere, vil Arafat udråbe oprettelsen af en palæstinensisk stat på det område, han kontrollerer, selv om det kun omfatter tre procent af de besatte områder.

Den franske præsident har allerede erklæret, at Arafat kan regne med Frankrigs anerkendelse. Forhåbentlig vil resten af Europa følge trop.

Denne situation, skabt af Netanyahu politik, vil udløse et udenlandsk pres, som vil tvinge ham til vægs. Netanyahu i rollen som den palæstinensiske stats fødselsbarn. Fuppet over alle fup. Det vil måske overbevise Knessets flertal om, at tiden er inde til valg og et regeringsskifte.

(grein í Politiken 12. juli)

Israel isoleret

USA, Israel, Mikronesien og Marshall-øerne var ene om at stemme imod, da FN's generalforsamling forleden de facto anerkendte staten Palæstina.

Afstemningen betyder nemlig, at Yassir Arafats palæstinensiske selvstyre bliver medlem uden stemmeret i FN, hvilket er næstsidste skridt inden fuld anerkendelse.

Denne afgørelse er endnu et eksempel på, at udviklingen er på Arafats side. Før eller senere vil han få sin stat, og - for nu at ihukomme en omdiskuteret dansk dokumentarfilm fra 70'erne - det undertrykte folk vil orasider få ret. I hvert fald delvist, så vist som at Arafats gamle trusel om at kaste israelerne i

havet er lige så urealistisk, som at palæstinenserne til evig tid vil være fædrelandsløse.

Israels premierminister, Benjamin Netanyahu, er fuldkommen klar over, at udviklingen vil overhale hans modstand mod en palæstinensisk stat. Det er i det lys, hans manøvrer omkring Jerusalem-udvidelse og den trevne tilbagetrækning fra Vestbredden skal ses. Han vil have så mange kort på hånden som muligt, når - og hvis - Yassir Arafat gør alvor af sin trussel om ensidigt at udbrænde den palæstinensiske nationalstat den 4. maj næste år - den dato, der i Oslo-aftalerne er fastsat som deadline for en forhandlingsløsning.

Arafat har intet at miste: Hans trussel har til formål at gøre israelerne mere forhandlingsvillige i forhold til at opnå et resultat inden maj 1999 - og lykkes det ikke (hvad alt for tiden tyder på er tilfældet), vil han være sikker på bred anerkendelse fra den øvrige verden.

Spørgsmålet er, om Netanyahu's taktik med at forhale fredsprocessen alligevel vil virke. Den israelske offentlighed er delt på midten i synet på de sikkerhedsrisici, oprettelse af en palæstinensisk stat vil betyde for Israel. En voldsom israelsk reaktion - d.v.s. en militær - på et ensidigt arabisk skridt, kan yderligere splitte israelerne.

Som ugerne går, risikerer Israel desuden at sætte de allerede opnåede fredsresultater over styr. Egypten slås i stigende grad med indre islamiske fjender, der bruger Israel som skærmbevilling.

Kong Hussein i Jordan er ligeledes under pres fra radikale kredse. Det bekymrer USA, som ser uderligere destabilisering brede sig i regionen. Og det er bekymrende. For Israel er tiden inde til at bøj af og indlede reelle forhandlinger - inden realiteterne gør dem overflødige.

(oddagrein í Jyllandsposten i juli)